

Riik moodustab olemasolevate kohtute juurde riigikaitsekolleegiumi

28.11.2019 Valitsus kiitis heaks muudatusettepanekud kriminaalmenetluse seadustikus, karistusseadustikus ja kohtute seaduses, et tagada süüteo- ja kohtumenetluste kiire ja tõhus läbiviimine ning kohtute ressursi parem ja säästlikum kasutamine ajal, mil kaitseolukorra lahendamiseks on väljakuulutatud erakorraline seisukord või sõjaseisukord.

Justiitsminister Raivo Aeg ütleb, et põhiseaduse järgi on erakorraliste kohute moodustamine keelatud ja lubatud on erikohtud mõnda liiki kohtuasjade jaoks. „Eestis on erikohtuks üksnes halduskohtud – meil ei ole põhiseaduskohut, pankrotikohut ega muid erikohtuid. Kohtute siseselt on moodustatud spetsiaalsed kohtukoosseisud, kes lahendavad kohtuasju tööjaotuse põhimõttest lähtuvalt. Täna heaks kiidetud eelnõuga soovime moodustada riigikaitsekolleegiumi, mis käivitatakse üksnes sõjaajaseisukorra ajal. Kolleegium moodustatakse ametisolevatest kohtunikest ning olemasolevate kohtute juurde ja sõjaväelased kohtunikena riigikaitsekolleegiumis tööle ei asu,“ kinnitas Aeg.

„Sõjaseisukorra ajal peab olema tagatud kaitseväeteenistusalaste ja riigi kaitsevõime vastu suunatud süütegude kiire menetlemine ja seda üle Eesti, et tagada kaitsevõime. Seega rõhutan, et kolleegiumi näol ei ole tegemist nn sõjakohtu kui iseseisva institutsiooniga. Kolleegium moodustatakse rahuajal selleks, et kriisiolukorras oleks olemas vajaliku riigikaitseväljaõppe saanud kohtunikud ning ettevalmistatud süsteem, mida koheselt käivitada,“ rääkis justiitsminister.

Eelnõuga nähakse aga ette, et riigikaitsekolleegiumi kuuluvad kohtunikud täidavad rahuajal oma tavapäraseid ülesandeid, kuid spetsialiseeruvad kaitseväeteenistusalaste ja riigi kaitsevõime vastu suunatud süütegude menetlemisele nagu praegu näiteks alaealistega tegelevad kohtunikud. Selline korraldus tagab kolleegiumisse kuuluvate kohtunikele vajaliku ettevalmistuse nimetatud kohtuasjade menetlemiseks ka sõjaseisukorras.

Kriminaalmenetluses lihtsustatakse dokumentide vormistamise ja tõlkimise korda, kehtestatakse erisused erinevate toimingute tähtaegade osas, nähakse ette võimalus kohtuotsuse viivitamata täitmisele pööramiseks ning erakorralise või sõjaseisukorraga kaasnevate erandlike asjaolude tõttu menetluste peatamiseks. Muudatustega kaasneb kriminaalasja menetluse peatamisega ka kriminaalasja aegumise peatumine. Kuriteos kahtlustatavat võib kohtu loata kinni pidada jätkuvalt kuni seitse ööpäeva.

Tsiviil- ja halduskohtumenetluses nähakse samuti ette, et erakorralisest seisukorrast ja sõjaseisukorrast tulenevatel erandlikel asjaoludel võib menetluse peatada ja anda kohtule võimalus vaadata asi läbi oma õiglase äranägemise kohaselt lihtsustatud korras.

Kuna süüteoasjade menetlemiseks planeeritud menetlejate, prokuratuuri ja kohtute ressurss ei pruugi olla piisav, et viia süüteo- ning kohtumenetlusi läbi samaväärselt tavaolukorraga ka erakorralises seisukorras või sõjaseisukorras, kus töökoormus võib kasvada või on süüteoasjade, tsiviil- või haldusasjade menetlemine muudel põhjustel raskendatud, siis eelnõus esitatud muudatused annavad rohkem aega menetlustoimingute tegemiseks, võimaldavad kiiremat menetlust ja õigusmõistmise läbiviimist.

Eelnõu koostati riigikaitseõiguse revisjoni raames ja seadus on kavandatud jõustuma koos riigikaitseseadusega.

Allikas URL:

<https://www.ekei.ee/et/uudised/riik-moodustab-olemasolevate-kohtute-juurde-riigikaitsekolleegiumi>